

КОНФЕРЕНЦИЈА ПУТЕМ ИНТЕРНЕТА ЗЕЛЕНА ЗНАЊА

И ВЕШТИНЕ

Београд, 25. новембар 2021.

ЗУОВ, Одлука број 1308-4/2021 од
4.10.2021. године

ЗЕЛЕНА ЗНАЊА И ВЕШТИНЕ

Основни речник Климатског пакта и кључне речи у вези нискоугљеничног развоја

Анђелка Михајлов,

Амбасадорка европског климатског пакта и Амбасадорка одрживог развоја и животне средине

ЗУОВ, Одлука број 1308-4/2021 од
4.10.2021. године

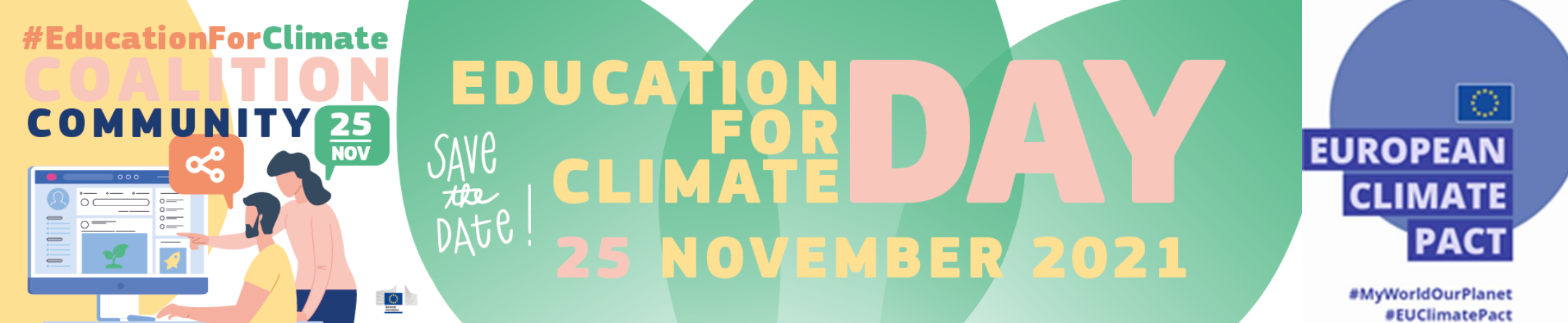
Основно о томе шта је **климатски пакт** Европске уније

Европски климатски пакт је **иницијатива** Европске комисије за сарадњу с различитим странама и цивилним друштвом како би их се укључило у заштиту климе и подстакло на одрживије понашање. Пакт ће људима и организацијама омогућити да се упознају с проблемом климатских промена, да развијају и примењују решења и повежу се с другима како би се повећао њихов учинак. Захваљујући пакту створиће се динамично окружење за **размену информација, расправу и активан рад на решавању климатске кризе.**

Европски климатски пакт је **усмерен на сензибилизацију јавности и потпору активном ангажману.**

ШТА ЈЕ ЗАДАТАК АМБАСАДОРА КЛИМАТСКОГ ПАКТА

...између осталог да указују на писменост у подручју климе и животне средине, да на темељу научних сазнања и упозоравања на климатску кризу допринесу променама наших свакодневних навика, обликовања политика и друштва.

Serbia		
European Climate Pact Ambassador in Serbia, Candidate country for EU membership		
Andjelka Mihajlov (/climate-pact/ambassadors/meet-our-ambassadors/andjelka-mihajlov-en)		
Email	anmihajlov@gmail.com	
Social media links	 LinkedIn (https://www.linkedin.com/in/1anmi/)	
<hr/>		
European Climate Pact Ambassador in Serbia, Candidate country for EU membership	<p>Environmental Ambassador for Sustainable Development, PhD in Technical Sciences, University Professor (retired).</p> <p>In 2005 nominated for UNEP Champions of the Earth award. In 2006 she has been acknowledged as UNEP Women Environmental Leader of Western Balkan. Has 25 years of experience in climate change and environmental policy development and governance. She has been Serbian Minister from 2002 to 2004. As the expert, she is involved in country's negotiation with EU on Chapter 27.</p>	
Thematic areas	climate education & awareness raising energy green skills sustainable food	
Country	Serbia	

1. ОБРАЗОВАЊЕ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

Образовање за одрживи развој	
1.Климатске промене	
2. Одрживост животне средине	
3.Људски опстанак и благостање	
4.Одржива производња и потрошња	

Образовање за одрживи развој има кључну улогу у климатским променама:

- Изградити друштвене и индивидуалне капацитете и ставове за **ублажавање климатских промена** како би се спречили најгори сценарији у будућности
- Развијати вештине, капацитете и ставове за **прилагођавање** на већ очигледне и надолазеће климатске утицаје
- Да стимулише и ојача разумевање и пажња на климатске промене**

2. КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

„**Климатске промене**“ је свеобухватнији израз од израза „глобално загревање“, јер пораст температуре има шири утицај на дестабилизацију климатских елемената. **Убрзане климатске промене доводе до топљења и нестајања глечера, топљења пермафроста, пораста јачине урагана** (још увек није доказан утицај на повећање њихове учесталости), **учесталост све интензивнијих суша, поплава, топлотних таласа итд.** Боље предвиђање временских прилика доводи до благовремене припреме на временске непогоде.

<http://klimatskipaket.klimatskepromene.rs/>

Постер:

<http://ambassadors-env.com/en/files/Poster.pdf>

Климатска криза није проблем будућности – **већ смо узроковали климатске промене на Земљи и нарушили већину њених екосистема.**

- ▶ Климатска криза је један од горућих проблема садашњости

3. КЛИМАТСКА КРИЗА

МАЛО О ДЕФИНИЦИЈАМА , УОПШТЕНО

Главна разлика између **дефиниције** и **терминологије** је у томе што **Дефиниција је изјава која објашњава значење појма**, а Терминологија је проучавање појмова и њихове употребе

Дефиниције се могу класификовати у две велике категорије, интенционалне дефиниције (**које покушавају да дају суштину појма**) и екстензивне дефиниције (које се настављају **навођењем предмета које тај термин описује**).

(Термин може имати много различитих значења и вишеструка значења, па самим тим захтева више дефиниција.)

Дефиниција: Изјава која изражава суштинску природу нечега; формулација

4. ЗЕЛЕНО И „ИСПИРАЊЕ ЗЕЛЕНОМ БОЈОМ“

Вежба 1: Будите љубазни и у наредном минуту, уколико желите, у оквиру Chat опције, напишите неколико појмова за које знате да се употребљавају уз стављање речи „зелено-и“ испред те речи

Ево неколико са сајта Министарства за заштиту животне средине Републике Србије:

.... **зелени простор** за рекреацију..... **Зеленим инвестицијама** унапређујемо квалитет живота грађана.....За **зелене пројекте** у.....велика улагања у **зелене пројекте** у.....имплементација **Зелене агенде** у Србији.....**зеленим инвестицијама**.....**зеленој транзицији**.....**добити зелену оазу**.....**одржива зелена мобилност** .....

Сугестија: ....питајте шта је неко мислио када је уз неку реч додао придев ЗЕЛЕН-О.

4.1. ЗЕЛЕНЕ ВЕШТИНЕ

....развој скупа кључних **зелених вештина за тржиште рада**

усмеравања оспособљавања у целокупном друштву за **зелена радна места** и друштво

У ЕУ су зелене вештине и зелена занимања класификовани

Видети

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

На пример:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/search?term=green>

Зелене професије

green coffee coordinator , green coffee buyer, green ICT consultant, landscape gardener, interior landscaper, botanical technician, energy manager, **environmental protection manager, environmental expert, environmental scientist,** ICT environmental manager, wood drying kiln operator, **environmental mining engineer, biochemical engineer,** groundsman/groundswoman, fruit and vegetables specialised seller, fruit and vegetables shop manager, horticulture worker Agricultural technicians, Gardeners, horticultural and nursery growers

4.2. ОЗЕЛЕЊАВАЊЕ

Кључне речи:
у складу са заштитом и
унапређењем животне средине,
Заштита природе

...озелењавање садњом дрвећа и биљки....на јавним површинама,
местима у коме се живи и ради

4.3. ЗЕЛЕНА ЕКОНОМИЈА, ЗЕЛЕНА ТРАНЗИЦИЈА

..економије које су нискоугљеничне, са ефикасним коришћењем ресурса и социјално инклузивне

.....**зелена транзиција**: заштита природе и повећање природног понора угљеника (начином коришћења земљишта, пошумљавањем)...садржи развој тржишта чистијих нових технологија и производа, одржива, приступ инфраструктури, подршку иновацијама, локална и добро плаћена радна места

4.4. ЗЕЛЕНА АГЕНДА, ЗЕЛЕНИ ПОКРЕТ, ЗЕЛЕНА ПАРТИЈА .....ЗЕЛЕНА ОБНОВА

Вежба 2: покушајте да разумете да ли зелене партије, зелени покрети у својим програмима имају имплементацију зелене транзиције и зелене економије, на пример

4.5. ЗЕЛЕНИ ДОГОВОР

...доследни регулаторни оквир за спровођење зелене транзиције/ зелене економије.....

.... **Развојна стратегија** којом се друштво жели преобразити у праведно просперитетно друштво у коме друштвени раст не зависи од искоришћавања ресурса, које је модерно, просперитетно и конкурентно уз веома значајно смањивање нето емисија гасова са ефектом стаклене баште...

Одабраном комбинацијом политика постиже се осетљива равнотежа између одређивања **цена, циљева, стандарда и мера подршке**

2009. Програм УН за животну средину је иницирао ГЛОБАЛНИ ЗЕЛЕНИ ДОГОВОР

....

2019. Европска унија уобличава ЕУ ЗЕЛЕНИ ДОГОВОР

United Nations
Climate Change

- ▶ Планови за борбу против климатских промена који су до сада званично поднети УН-у значили би загревање од 2,4°C до краја века.

БОРБА ПРОТИВ
КЛИМАТСКИХ
ПРОМЕНА ЈЕ ВАЖАН
ДЕО ЗЕЛЕНОГ
ДОГОВОРА

**The
different**

**futures
that**

**lie
ahead.**

+1.5°C

+2°C

2,4°C

+3°C

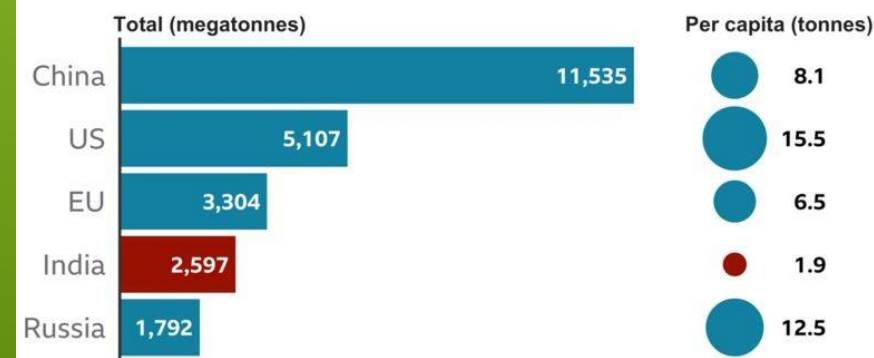
4.5.1. ЗЕЛЕНИ ДОГОВОР НА ГЛОБАЛНОМ (УН) НИВОУ , ФОКУС: КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

- **Оквирна конвенција УН о климатским променама** (почела да важи 1994., Србија од 2001.)
- **Париски споразум 2015.**– Париским споразумом утврђује се дугорочни циљ задржавања пораста глобалне температуре на знатно мање од 2 °Ц изнад преиндустријског нивоа и деловање у циљу задржавања тог пораста на 1,5 °Ц изнад преиндустријског нивоа уз наглашавање важности прилагођавања негативним учинцима климатских промена и усклађивања финансијских токова с настојањима усмереним на ниске емисије гасова са ефектом стаклене баште и са развојем отпорним на климатске промене
- **Глазговски климатски пакт 2021.**

Глазговски климатски пакт” је први завршни текст је Конференције УН-а о климатским променама у којем су експлицитно поменута фосилна горива и угаљ. Договор позива све земље да „убрзају напоре у циљу смањења употребе угља”. Ова формулација била је предмет великог спорења зато што је првобитни текст позивао убрзање напора у циљу „напуштања угља” што је накнадно на иницијативу Индије и уз подршку Кине измењено. Споразумом се такође захтева од свих држава да до краја 2022. ускладе своје планове за смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште са захтевима Париског споразума, чиме се ставља додатни акценат на представљање детаљнијих краткорочних планова у односу на постављање циљева далеко у будућности.

India is the world's fourth biggest emitter of carbon dioxide

Total and per capita emissions of CO2 per year

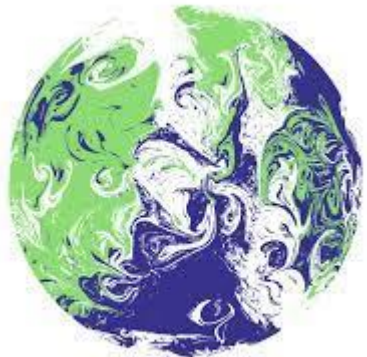

2019 data, EU includes UK
One megatonne = 1,000,000 tonnes

Source: EC, Emissions Database for Global Atmospheric Research

COP26

**KOP26:
Klimatske
promene –
od lošeg ka
gorem**

Знате ли шта је „КОП“ у Глазгову?

Вежба 3: Шта је КОП26?

1. Конференција земаља чланица УН Оквирне конвенције о клими 26. по реду
2. Место – конференцијска сала у којој се одржавала УН Конференција о климатским променама
3. Конференција земаља чланица Париског споразума о клими
4. Ништа од наведеног....прави одговор је....

4.5.2. ЗЕЛЕНИ ДОГОВОР НА НИВОУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ, ФОКУС: КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

Зелени план ЕУ (2019)

ЕУ Климатски пакт (2020)

ЕУ Закон о клими (2021)

Европским зеленим планом успоставља се нова развојна стратегија за ЕУ, којом се жели преобразити ЕУ у праведно и просперитетно друштво, побољшавајући квалитету живота садашњих и будућих генерација, с модерним, ресурсно одрживим и конкурентним друштвом у којем до 2050. неће бити нето емисија гасова са ефектом стаклене баште и у којем друштвени раст не зависи од искориштавања ресурса.

Тиме се настоји и заштитити, очувати и повећати природни капитал ЕУ-а и заштитити здравље и добробит грађана од ризика повезаних с животном средином и утицаја животне средине на њих.

ЕУ притом пружа пример другима: поставила је амбициозан циљ смањења емисија за барем 55 % до 2030. у односу на нивое из 1990. и жели постати први климатски неутралан континент до 2050. Ти циљеви нису више пука тежња или амбиција; **сад су то обавезе уграђене у први европски пропис о клими**, којим се стварају нове прилике за иновације, улагања и отварање радних места.

4.5.3. ЗЕЛЕНИ ДОГОВОР НА НИВОУ БАЛКАНСКИХ ЗЕМАЉА

Само појашњење:

Балканске земље су земље кандидати и потенцијални кандидати за чланство у ЕУ, тако да су на Конференцији са ЕУ у Софији **прихватиле** декларацију о зеленој агенди за Западни Балкан (2020.), што је и учвршћено на Самиту на Брду код Крања (2021.)

(Европским зеленим договором ЕУ је понудила Западном Балкану заједничко деловање у суочавању са изазовима зелене транзиције, климатских промена, губитка биодиверзитета и прекомерне употребе ресурса и загађења, раздвајања економског раста од употребе ресурса и деградације животне средине. ....земље Западног Балкана ће, уз подршку ЕУ, морати да ојачају своје напоре у том погледу)

5. ГАСОВИ СА ЕФЕКТОМ СТАКЛЕНЕ БАШТЕ

Гасови са ефектом стаклене баште јесу гасови и други гасовити састојци који се налазе у атмосфери, како природног, тако и антропогеног порекла који апсорбују и поново емитују инфрацрвено зрачење.

Повећање концентрације гасова са ефектом стаклене баште представљају главни узрок климатских промена данас. Као резултат људских активности, пре свега сагоревања фосилних горива, развоја индустрије и саобраћаја и крчења шума, атмосферске концентрације гасова са ефектом стаклене баште **као што су угљен-диоксид (CO₂), метан (CH₄) и азотсубоксид (N₂O)** достигле су рекордне нивое – више су него у било ком периоду у последњих најмање 800.000 година. Природна концентрација угљен-диоксида у атмосфери варира је током историје и кретала се између 180 и 300 ppm (енг. parts per million – делова на милион других честица). Данас, концентрације CO₂ износе 400 ppm! Од почетка индустријске револуције (од педесетих година 18. века), концентрација угљен-диоксида у атмосфери повећала се за 40%, концентрација метана за 120%, а концентрација азотсубоксида за 20%! Мишљење да људска активност води ка јачању ефекта стаклене баште први је изразио шведски научник Сванте Аренијус, још 1896. године.

6. АДАПТАЦИЈА НА КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

Прилагођавање, процес прилагођавања актуелној или очекиваној клими и њеним ефектима, да би се ублажила штета или искористиле корисне могућности.

7. МИТИГАЦИЈА КЛИМАТСКИХ ПРОМЕНА

Ублажавање

Људска интервенција за смањење емисија или повећање одвода гасова стаклене баште – понора (ово обухвата опције уклањања угљен-диоксида)

8. ДЕКАРБОНИЗАЦИЈА – НИСКОЗГЉЕНИЧНИ РАЗВОЈ

Процес којим земље, појединци или други ентитети имају за циљ постизање нулте егзистенције фосилног угљеника. Обично се односи на смањење емисија угљеника повезаних са електричном енергијом, индустријом и транспортом

ВЕЖБА 4: У ЧЕМУ СЕ РАЗЛИКУЈЕ ЕВИДЕНЦИЈА ЕМИСИЈА ГАСОВА СА ЕФЕКТОМ СТАКЛЕНЕ БАШТЕ, ОД ЕВИДЕНЦИЈЕ ЕМИСИЈЕ ЗАГАЂУЈУЋИХ СУПСТАНЦИ У ВАЗДУХ?

9. ЖИВОТНА СРЕДИНА vs ЕКОЛОГИЈА

Животна средина јесте скуп природних и створених вредности чији комплексни међусобни односи чине окружење, односно простор и услове за живот;

Екологија, која се обично сматра граном биологије, општа је наука која проучава жива бића (организме).

10. ЗАГАЂИВАЧ vs ЗАГАЂУЈУЋА МАТЕРИЈА

Загађивач јесте правно или физичко лице које својом активношћу или неактивношћу загађује животну средину

Загађујуће материје јесу материје чије испуштање у животну средину утиче или може утицати на њен природни састав, особине и интегритет

ХВАЛА НА ПАЖЊИ.....

....слушали сте предавање „**Основни речник Климатског пакта и кључне речи у вези нискоугљеничног развоја**», у оквиру Конференције путем интернета **ЗЕЛЕНА ЗНАЊА И ВЕШТИНЕ**, ЗУОВ, Одлука број 1308-4/2021 од 4.10.2021. године

Ова Конференција је први **Семинар за амбасадоре климе и животне средине**

<http://ambassadors-env.com/blog/2021/10/19/seminari-za-ambasadore-klime-i-zivotne-sredine/>

https://europa.eu/climate-pact/events/satellite-event-series-seminars-climate-and-environment-ambassadors_en